

Studio Job werkt op het snijvlak van design en autonome kunst

Piet Augustijn Tot de meest toonaangevende designers van dit moment behoort Studio Job, het samenwerkingsverband van Job Smeets en Nynke Tynagel. De overzichtstentoonstelling BOLD van het ontwerpduo was in december 2007 de openings-tentoonstelling van het nieuwe Designhuis in Eindhoven. Met een uitgekend spel van afmetingen, materiaalgebruik en studie van de oervorm, stelt Studio Job vraagtekens bij de gebruikelijke opvattingen over functionaliteit, massa-productie en stijl. Archetypische vormen als een vaas, kandelaar of theepot worden sterk uitvergroot, waarmee de ontwerpen verworpen tot symbool van hun eigen vormgeving. Door hun omvang en decoratieve ornamenten krijgen de ontwerpen iets onwerkelijks. Werk op het snijvlak van design en autonome kunst, tussen functie en geen functie, tussen fictie en non-fictie.

Studio Job,
Job Smeets
en Nynke Tynagel
Foto Robert Kot

"Studio Job weet hoe het de realiteit kan vervreemden. Smeets en Tynagel houden zich niet aan de ongeschreven wetten van de designwereld. Ze kiezen voor artistieke vrijheid en maken unica of beperkte edities. Toch is Studio Job er niet op uit om de grenzen tussen kunst en design neer te halen of om bewust in een tussengebied te werken. De ontwerpers willen in hun werk tegelijkertijd de verschillende domeinen bespelen, zonder dat deze in elkaar moeten opgaan. Hun werk eist autonomie en uniciteit op, kenmerken uit de kunstwereld, maar kan – indien gewenst – ook gebruikt worden. Functionaliteit is een criterium waarmee ze onconventioneel omgaan", schrijft Lut Pil in Kwintessens 1/2008.

Job Smeets (Hamont, B, 1970) en Nynke Tynagel (Bergeyk, 1977) studeerden aan de Design Academy in Eindhoven. Al tijdens zijn studie startte Job Smeets (die in 1996 afstudeerde) in 1995 met collega Hugo Timmermans het merk Oval, dat onder meer klokjes en opblaaslampen op de markt bracht. In 1998 staakte hij die samenwerking om op eigen kracht verder te gaan. Zijn *Curved Chair* (1998-99) en verschillende andere meubels en quasi-gebruiksvoorwerpen uit diezelfde tijd werden door Smeets getekend in een handschrift dat de invloed van de Catalaanse ontwerper Mariscal verraadde.

Studio Job

Vanaf 2000 werkt Job Smeets samen met Nynke Tynagel in Studio Job. Als vormgevers verkiezen ze de vrijheid van unica maar weten ook te werken met de beperkingen van massaproductie. Ze laten hun ontwerpen uitvoeren in uiteenlopende materialen, van brons en aluminium tot papier en van PS-schuim en PU-hars tot klei. Unieke stukken in de meeste gevallen en soms kleine series. Het werk van Job verwijst duidelijk naar het ambacht. De metaforische belichaming van archetypes en de interpretatie van stijlen is een manier van communiceren door design en is tevens inspiratiebron die authentieke ontwerpen doet herleven.

Veel objecten worden gemaakt voor een theatrale opstelling. Ze danken hun bestaan aan een verhaal met een kasteel, bevolkt door personages als hofnarren, ridders, edellieden, jonkvrouwen en andere. Voor deze personages worden gebruiksvoorwerpen ontworpen, waarvan sommige monumentaal worden uitvergroot. "Het zijn de verhaalelementen

Studio Job, *Silverware*, 2007. Overzicht bij Bisazza Italië

van een imaginaire wereld, fragmenten van een meanderende historie waarin uiteenlopende tijden, stijlen, functies en betekenissen in elkaar worden verweven. Er wordt op de dingen 'ingezoomd' om hun stilte tot een soms exuberante drukte te laten uitbarsten. In de verbeelding van de kijker willen de afmetingen en de verschijnen van de objecten tijdens dit 'inzoomen' wel eens veranderen", aldus Lut Pil.

Rock Furniture

Met de serie *Rock Furniture* (2003/04) stelt Job de functionaliteit, de historische waarde van een stijl, het materiaalgebruik en de vorm van design ter discussie. De rotsachtige kristalstructuur van de meubels doet denken aan die van een diamant, symbool voor schoonheid en stijl. Die diamant bestaat uiteindelijk ook maar uit koolstof en zal ooit tot stof wederkeren. Vanuit die optiek wordt alles relatief, ook de *Rock Chair*, de *Rock Sofa*, de *Rock Long Chair* en de

Rock Table. *Rock Furniture* vormt een mengeling van stijlen die haast karikatuurlijk worden geciteerd. De stoelen zijn meta-stoelen, maar ook gewoon bruikbaar (Lut Pil).

Het Italiaanse bedrijf Bisazza gaf in 2007 opdracht voor een collectie zilver (*Silverware*) waarbij gebruik moest worden gemaakt van de mozaïektechnologie van het bedrijf. De reeks bestaat uit een aantal voorwerpen die zo uit grootmoeders kast lijken te komen, maar die totaal uit proportie zijn geblazen. Statisch en onverstoorbaar tronen een monumentale fruitschaal, kandelaar, theepot en schotel op klassieke sokkels en hangt een enorme lepel aan de muur. Objecten uit een vervlogen tijd, uitvergroot tot een overdonderend formaat. "Hun lichtweerkaatsende mozaïekoppervlak van witgouden blokjes dematerialiseert de voorwerpen, maakt ze onvatbaar. Hun vorm wordt voortdurend gekneed door de lichtinval, zoals bij een Byzantijns muurmozaïek."

Studio Job, Serie *Still Life Gold*, 2004-06; porselein met goudluster; doos met deksel 18 x 18 x 20 cm, spaarpot in de vorm van een eekhoorn 22 x 22 cm, vaas 22 x 23 cm, blaker 26 x 11 cm, pendule 16 x 16 x 27 cm. Uitvoering Koninklijke Tichelaar Makkum

Studio Job, *Robber Baron Lamp*, 2006; brons. Staande lamp geïnspireerd op Empire State Building, Parthenon en St. Peters Basiliek; 160 x 61 x 51 cm. In top een zeppelin

Studio Job, *Cake of Peace* uit serie *Biscuit*, 2005-06; porselein; h. 19 cm. Uitvoering Koninklijke Tichelaar Makkum

De serie *Homework* (2006-07) bestaat uit blinkend kookgerei en andere bronzen voorwerpen, vormgegeven voor de kok en de keukenmeiden van het kasteel. Het zijn gedeeltelijk praktische voorwerpen (een koffiekkan, een kolenkit, een pannenset, bierpullen aan een standaard) en gedeeltelijk heroïsche sculpturen, geproduceerd in samenwerking met het Groninger Museum en het Amerikaanse bedrijf Moss. "Deze verleidelijke pseudo-erotische objecten, waarin invloeden van Duchamp en Koons te zien zijn, stralen de wensen van de consument uit. Ze zijn niet louter nuttig, maar ook geen zuivere kunst en gooien de traditionele opvattingen over beeldhouwen en vormgeving overboord." Door de presentatie op serieuze sokkels en door de glans van het metaal krijgen ze de status van sculpturen. De *Pouring Jug* (2004-06), een schenkan die een

Studio Job, *Cake of Peace* uit serie *Biscuit Gold*, 2006-07; porselein met goudluster; h. 19 cm. Uitvoering Koninklijke Tichelaar Makkum

zwarte grillige substantie uitgiet, lijkt een hoogtepunt in de serie. Weliswaar een zelfstandig object, maar een Job-versie van de melkkan van Vermeer, de kan als icoon binnen het werk.

Still Life

Voor de collectie *Oxidized* (2003) werd het brons kunstmatig geoxideerd waardoor er een groene laag ontstond en de objecten er verweerd uitzien, zoals dat het geval is bij eeuwenoude sculpturen. Het zijn echter geen stokoude beelden, zelfs niet louter sculpturen. De objecten uit *Oxidized* kunnen worden gezien als verhalende gebruiksvoorwerpen of als autonome beelden; ze zijn niet typisch, maar allegorisch. Het driedimensionale kasteel, dat ook een kaarsenhouder is, staat centraal tussen de andere voorwerpen: een buste van een generaal, een kroon, een beveiligde kist, een siervas

Studio Job, *Pyramids of Makkum*, 2007-08; aardewerk, faience; h 160 cm. Een replica van een bloempiramide van het Rijksmuseum in Amsterdam diende voor Hella Jongerius,

Jurgen Bey, Alexander van Slobbe en Studio Job als uitgangspunt voor een eigen interpretatie van zo'n pronkstuk. Uitvoering Koninklijke Tichelaar Makkum

Studio Job, serie *Farm*, 2008. Presentatie in Milaan 2008. Ontworpen voor het nieuwe Zuiderzeemuseum in Enkhuizen; brons en palissanderhout
Foto Claus Lehmann

en een klok die doorboord wordt door een zwaard. Aan de wand hangen een zwaard, bijl, dolk en pijl, naast een diamant, mier, ring en muntstukken. Kasteel en inboedel verwijzen naar tegenstrijdigheden en verscheidenheid: oorlog en vrede, rijk en arm, hoge en lage klasse, uiteenlopende culturen. De vage grenzen tussen goed en kwaad en tussen mooi en lelijk zien we ook in andere reeksen terugkomen.

Hoewel de ontwerpers niet veel op hebben met de keramiekwereld, ontwierpen ze de afgelopen jaren enkele spraakmakende objecten voor Koninklijke Tichelaar in Makkum. De series *Still Life* en *Bisquit* zijn daar in porselein uitgevoerd. *Still Life* (2004) bestaat uit vijf objecten die elk in drie verschillende uitvoeringen zijn uitgebracht: geheel wit, met handbeschilderde blauwe decoraties en met gekleurde transfers. De voorwerpen: een kubusvormige doos (*Precious Box*) met een strik, een pendule (met onder meer een decoratie van tandwielen op de wijzerplaat, een spaarpot in de vorm van een eekhoorn (met een goudkleurige eikel in de voorpoten), een vaas met een decoratie van vlinders en een kandelaar. Dezelfde objecten werden voor de overzichtstentoonstelling BOLD uitgevoerd

in 24 krt. goudluster en kregen als titel *Still Life Gold* (2004-06). De eekhoorn als hamsterend dier staat hierbij symbool voor spaarzaamheid, een eigenschap die traditioneel wordt toegeschreven aan de Nederlander. De serie *Bisquit* (2005-06) bestaat uit negen bordes met diepe reliëfs (met afbeeldingen van een poedel, een schaats, een skelet met lammetjes, carnavalsmaskers e.a.) en vijf voorwerpen: een vaas die lijkt op de toren van Babel, een kandelaar in de vorm van een taart, een taartschaal met vredestekens op het deksel (*Cake of peace*), een lantaarn die verwijst naar een toren met minaret in Moskou en een doos in de vorm van een pudding (*Precious Box II*). In vervolg op de witte uitvoering werden voor BOLD de vijf objecten van de *Gold Biscuit* (2006-2007) voorzien van een 24 krt. goudluster. Samen met de ongebruikelijke decoraties (strikken, doodskoppen, geraamten) geven ze een prachtig statement van Studio Job: een vervreemding van de alledaagse werkelijkheid. Ook het ingelegde houtsnijwerk van de *Perished*-collectie (2006), een reeks zwarte houten meubels, combineert de verleidelijke schoonheid van materialen en vormen met het grillige en morbide van fossiele dierenskeletten. In 2006

ontwikkelde Job voor Moss in New York de *Robber Baron* collectie, een reeks meubelstukken (een kabinet, staande klok, safe, tafel en staande lamp) van brons waarin gedetailleerde verwijzingen naar bestaande gebouwen in iconografische reliëfs zijn opgenomen. De glanzende voorwerpen (elk in een oplage van vijf exemplaren) refereren aan de 19e eeuwse Amerikaanse tycoons en combineren een schat aan visuele aspecten (details van gebouwen, gasmaskers, projectielen, e.a.) met elementen uit kunst en industrie. Verder ontwierpen Smeets en Tynagel patronen op textiel voor Viktor & Rolf (2004-05) en de bank *Perished* (2006) met decoratief houtsnijwerk dat speelt met de afbeelding van dierskeletten en waarin het geweld en de extravagantie, die onze hedendaagse maatschappij kenmerken, worden verbeeld. Voor het nieuwe Zuiderzeemuseum in Enkhuizen ontwierp Job dit jaar de installatie *Farm* met dertig bronzen en palissanderhouten objecten voor Zuiderwoude, een van de boerderijschuren van het museum-park. De inrichting krijgt in 2009 een vervolg met een originele tegelwand van 10 bij 2,5 meter in het museum. ●
Zie ook de website www.studiojob.be